

WSKA INA DNI

1998 r. W czasie uroczystości, która odbyła się we wsi Piatichatki pod Charkowem, poświęcenia i wmurowania kamienia węgielnego pod polsko-ukraiński cmentarz ofiar totalitaryzmu, w tym polskich oficerów z obozu w Starobielsku, opłakiwano zamordowanych, ofiary komunistycznego terronu

foto RADEK PIETRUSZKA / PAP, PAP

wie, a ich ciała pogrzebano na przedmieściach miasta w Piatichatkach. 6287 jeńców z Ostaszkowa rozstrzelano w gmachu NKWD w Kalininie,

ODKRYCIE GROBÓW

Trzy lata trwały poszukiwania jeńców przez ich rodziny i polskie władze. Po podpisaniu w lipcu 1941 r. układu polsko-radzieckiego, przywracającego stosunki dyplomatyczne między krajami, na wszelkie zapytania generałów Andersa i Sikorskiego o jeńców Sowietci nie udzielali jednoznacznej odpowiedzi. Twierdzono, że zostali zwolnieni, mieli „rozproszyc się” po ZSRR, „zaginać” w wojennym chaosie, a nawet „uciec do Mandżurii”. Od jesieni 1941 r. aż do czasu

a pochowano w miejscowości Miednoje. Łącznie zamordowano 14 587 osób. Na mocy decyzji z 5 marca 1940 r. NKWD wymordowało także ok. 7300 Polaków przebywających w różnych więzieniach na terenach włączonych do ZSRR. Na Ukrainie rozstrzelano 3435 osób, a na Białorusi ok. 3800. Byli to aresztowani działacze konspiracyjnych organizacji, oficerowie nie zmo-

odkrycia masowych grobów polski rząd na uchodźstwie stale zwracał się do strony sowieckiej z monitami w sprawie wyjaśnienia losu zaginionych oficerów. Na katyńskie mogiły natrafili dopiero w 1942 r. polscy robotnicy przymusowi z Organizacji Todta, której zadaniem było budowanie obiektów wojskowych. W lutym następnego roku Niemcy zaczęli przesłuchania świadków. 29 marca 1943 r. rusza pierwsza ekshumacja. 11 kwietnia Agencja Transocean nadała komunikat o odnalezieniu w Lesie Katyńskim zwłok 10 tys. polskich oficerów. 13 kwietnia 1943 r. informacje te powtórzyło Radio Berlin.

bilizowani we wrześniu 1939 r., urzędnicy państwowi i samorządowi, czyli „element społecznie niebezpieczny”.

Reakcja Moskwy

Już 15 kwietnia 1943 r. Moskwa odpowiada i próbuje całą winę za morderstwo zrzucić na nazistów. „Niemieckie zbiry faszystowskie nie cofają się w tej swojej potwornej bredni przed najbar-

MUZEUM KATYŃSKIE

2007. Reprodukcje fotografii dokumentujących przeprowadzone wiosną 1943 r. ekshumacje zwłok polskich oficerów zamordowanych przez NKWD w Lesie Katyńskim

NA
ROZKAZ
STALINA

Decyzję o zagładzie Polaków wydał najwyższy organ partyjno-państwowy organ władz Związku Sowieckiego, czyli Biuro Polityczne Komitetu Centralnego Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików). 5 marca 1940 r. zapadło postanowienie o masowym rozstrzelaniu obywateli polskich. Pod wyrokiem śmierci dla kilkudziesięciu tysięcy Polaków podpisał się jako pierwszy Józef Stalin – sekretarz generalny WKP(b). Potem podpis złożyli jego współpracownicy: Anastas Mikojan, Władysław Mołotow i Klimient Woroszyłow. Na marginesie sekretarz dodał: „Kalinin – „za”, Kaganowicz – „za”. Pierwszy był teoretycznie głową państwa sowieckiego, drugi – wiceprzewodniczącym Rady Komisarzy Ludowych i komisarzem transportu i przemysłu naftowego.

1943 r. Niemiecka komisja bada szczątki polskich oficerów pomordowanych w Katyńiu

dziej łajdackim i podłym kłamstwem, za pomocą którego usiłują ukryć niesłychane zbrodnie, popełnione, jak to teraz widać jasno, przez nich samych”.

Rząd polski w Londynie poprosił Międzynarodowy Czerwony Krzyż o zbadanie sprawy 17 kwietnia 1943 r. Jednocześnie z taką prośbą zwrócili się do tej organizacji Niemcy. Reakcją władz ZSRR na ujawnienie zbrodni było zerwa-

nie stosunków z Polską w nocy z 25 na 26 kwietnia 1943 r. Rosjanie oskarżali rząd polski o współpracę z hitlerowskimi Niemcami.

Dopiero 13 kwietnia 1990 r. Moskwa przyznała się do zbrodni. W 1992 r. prezydent Rosji Borys Jelcyn zdecydował o udostępnieniu stronie polskiej dokumentów dotyczących zbrodni katyńskiej. MO